

Project Begeleiding Startende Leraren Noord-Holland en Zuidelijk Flevoland

KIJKWIJZER INDUCTIE-ARRANGEMENTEN STARTENDE LERAREN VO Leidraad interviews

Toelichting

De verhoging van de kwaliteit van onderwijs staat –om allerlei redenen- hoog op de agenda van de overheid en het werkveld. Het ministerie van OCW en de verschillende sectorraden hebben tal van doelen geformuleerd en maatregelen afgesproken. Veel aandacht gaat uit naar:

- **Lerende organisaties:** De ontwikkeling van scholen als lerende organisaties. Een heldere visie op onderwijskwaliteit vertaald naar consequenties voor kwaliteiten van personeel, teams en de organisatie wordt gezien als een noodzakelijke voorwaarde voor het verhogen van leerrendement en onderwijskwaliteit; strategisch HRM-beleid
- **Kwaliteit opleidingen, docenten en schoolleiders:** Het beter en flexibeler opleiden, de professionalisering van docenten (masterniveau, beheersing basis- en complexe vaardigheden) heeft prioriteit met specifieke aandacht voor het bevorderen van de professionele groei van de startende leraren. Ook veel aandacht voor de professionalisering van schoolleiders op het terrein van S.HRM
- **Begeleiding Startende Leraren:** Het uitwerken van driejarige inductie-arrangementen én optimale condities voor startende leraren (reductie van werkdruk en werktijd, goede introductie in schoolbeleid en schoolcultuur) door opleidingen en VO-scholen. Onderzoek (RUG) heeft inmiddels uitgewezen dat starters die effectief begeleid worden (in de zone van naaste ontwikkeling) zich inderdaad sneller ontwikkelen waardoor de prestaties van leerlingen stijgen én ook dat de uitval van starters afneemt

Begeleiding van beginnende leraren in het beroep, raamplan voor regionale projecten, DUO/OCW, 2013

De inductieprogramma's dienen de vijf onderstaande voorzieningen te bevatten:

1. Reductie van lestijd en werkdruk
2. Enculturatie in schoolcultuur en schoolbeleid
3. Borging van begeleiding en ondersteuning in POP's
4. Periodieke observatie in de klas met een instrument; gerichte begeleiding op basis van de observatie
5. Intervisie met peers én begeleiding door ervaren en getrainde begeleiders

Nationaal Onderwijsakkoord en Lerarenagenda 2013-2020; 7 prioriteiten

1. Opleidingen: de studenten hebben voldoende voorkennis en zijn in potentie geschikt
2. Opleidingen: betere kwaliteit: vakkennis, bildung, vaardigheden (taak- en opbrengstgericht, differentiatie)
3. Opleidingen: aantrekkelijke en flexibele leerroutes, einde kwalitatieve en kwantitatieve tekorten
4. Een goed begin voor starters:
 - a. in 2020 biedt 100% van de scholen alle starters een inductie-traject
 - b. in 2020 beheersen starters met 3 jaar ervaring de algemene didactische vaardigheden en de differentiatievaardigheden
5. Scholen als lerende organisaties
 - a. Leraren, teams, leidinggevend en besturen bouwen aan een lerende cultuur; gesprekscyclus, peer-review, samen voorbereiden en leren, betere inzet ICT
 - b. Ontwikkeling van strategisch HRM-beleid, regionale aanpak, scan S.HRM, VO-academie en trajecten voor bestuurders en schoolleiders
6. Alle leraren bekwaam en bevoegd
 - a. 2017: alle lessen worden gegeven door bevoegde leraren
 - b. 2017: alle leraren hebben zich geregistreerd in het lerarenregister
 - c. 2020: 50% is hbo/wo-masteropgeleid, voor bovenbouw vwo is 80% wo-masteropgeleid
7. Een sterke beroepsorganisatie

Sectorakkoord 2014-2017: 3 terreinen: Vormgeving van toekomstbestendig onderwijs (1) door professionele scholen (2) die op verantwoorde wijze rekenschap afleggen (3) en 7 ambities

1. Uitdagend onderwijs voor elke leerling, eigentijdse voorzieningen, brede vorming, partnerschap in de regio
2. Scholen als lerende organisaties, organiseren van toekomstbestendigheid door koppeling onderwijs- en personeelsontwikkeling: meer ruimte voor leraren, meer samen leren, meer masteropgeleiden, meer opleidingsscholen, koppeling professionele ontwikkeling docent en schoolleiders aan schoolambities (S.HRM), begeleiding van starters (docenten en schoolleiders)
3. Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht

Kijkwijzer Inductie (5 domeinen, 38 indicatoren)

Met de Kijkwijzer Inductie kan in beeld gebracht worden hoe ver de school gevorderd is met het realiseren van de doelen en afspraken uit het:

- Raamplan Inductie (OCW) <http://www.leroweb.nl/cms/wp-content/uploads/2013/11/Begeleiding-beginnende-leraren.pdf>
- Lerarenagenda 2013-2020 <http://www.delerarenagenda.nl/de-lerarenagenda/meedenkers/documenten/publicaties/2015/01/01/lerarenagenda-oktober-2013>
- Sectorakkoord VO 2014-2017. <http://www.vo-raad.nl/sectorontwikkeling/ga-sectorakkoord-vo>

Bij het opstellen van de Kijkwijzer hebben we ook gebruik gemaakt van onderzoeksresultaten op het terrein van begeleiding startende leraren. Zie: TmdT, Handreiking BSL (2015), Frisse Start, Inductie-arrangementen (2015), Kennisbasis Startende Leraar Amsterdam en www.begeleidingstartendeleraren.nl (bij NH daar staan ook de brochures van Frisse Start).

KIJKWIJZER INDUCTIE-ARRANGEMENTEN STARTENDE LERAREN VO

Ingevuld voor school:

Naam en functie geïnterviewde:

Naam en functie interviewer:

Aanwijzing: Geef per indicator aan welke typering het meest passend is, vraag om toelichting en voorbeelden

1. Effectief begeleidingstraject: zie richtlijnen OCW, TmdT Handreiking BSL (2015), Frisse Start Inductie-arrangementen (sept. 2015)			
	OP ORDE	IN ONTWIKKELING	AANPAKKEN
1.1 Er is een programma voor jaar 1			
1.2 Er is een programma voor jaar 2			
1.3 Er is een programma voor jaar 3			
1.4 Er wordt gestart met het bespreken en vastleggen van ontwikkelpunten en kwaliteiten van de starter: POP			
1.5 Er is sprake van een standaardtraject mét mogelijkheden voor maatwerk			
1.6 Er is zowel aandacht voor generieke coaching als voor vakgerichte begeleiding			
1.7 Starters worden: - in de klas geobserveerd met een instrument - en daarna gericht begeleid in de zone van naaste ontwikkeling (pedagogisch/didactisch – beroepsrollen-competenties)			
1.8 Het begeleidingstraject is vastgelegd: wat, voor wie, met wie (ook met peers), door wie en wanneer			
1.9 De coaches hebben een opleiding tot coach gevolgd en de begeleiders zijn geschoold			
1.10 De facilitering van de generieke coach is vastgelegd; basisformatie, uren per starter, uren voor overleg en scholing			
1.11 De facilitering van de vakgerichte begeleiding is vastgelegd (zie 1.9)			
1.12 Generieke coaches en vakgerichte begeleiders voelen zich voldoende gefaciliteerd			
1.13 Communicatie: alle betrokkenen zijn op de hoogte van het traject, de informatie is vindbaar			
1.14 Kwaliteitszorg: er is een vastgesteld traject (PDCA), er wordt gestuurd op kwaliteit programma, begeleiders en faciliteiten			

Opmerkingen:

KIJKWIJZER INDUCTIE-ARRANGEMENTEN STARTENDE LERAREN VO

2. Effectief beoordelingstraject: zie TmdT Handreiking BSL (2015)			
	OP ORDE	IN ONTWIKKELING	AANPAKKEN
2.1 Er is sprake van verschillende trajecten voor begeleiding en beoordeling			
2.2 Het beoordelingstraject is vastgelegd: wat, op basis waarvan, door wie en .. tijdspad en consequenties zijn helder			
2.3 De facilitering van de beoordelaars is vastgelegd			
2.4 De beoordelaars voelen zich voldoende gefaciliteerd			
2.5 Communicatie: alle betrokkenen zijn op de hoogte van het traject, de informatie is vindbaar			
2.6 Kwaliteitszorg: er is een vastgesteld traject (PDCA), er wordt gestuurd op kwaliteit traject, instrumenten en beoordelaars			

Opmerkingen:

3. Reductie lesgevende taken: conform de cao-VO			
	OP ORDE	IN ONTWIKKELING	AANPAKKEN
3.1 Starter krijgen in jaar-1, 20% reductie op lesgevende taken (met behoud van salaris)			
3.2 Starters krijgen in jaar-2, 10% reductie op lesgevende taken			
3.3 In overleg tussen starter, coach en leidinggevende wordt bepaald hoe de tijd ingevuld wordt			
3.4 Communicatie: alle betrokkenen zijn op de hoogte van deze regeling, de informatie is vindbaar			
3.5 Kwaliteitszorg: er is een vastgesteld traject (PDCA) om te sturen op de effectieve inzet van de tijd			

Opmerkingen:

KIJKWIJZER INDUCTIE-ARRANGEMENTEN STARTENDE LERAREN VO

4. Reductie werkdruk: Zie Frisse Start, Inductie-arrangementen (2015), H.2			
	OP ORDE	IN ONTWIKKELING	AANPAKKEN
4.1 Er is een programma om starters welkom te heten en kennis te laten maken met de belangrijke actoren in de school en het team/de sectie			
4.2 Er is een inwerkprogramma voor praktische zaken			
4.3 Er is een inwerkprogramma met aandacht voor schoolbeleid en schoolcultuur			
4.4 Het takenpakket is afgestemd op de starter:			
- klassen: makkelijk, beperkt aantal, parallel			
- taken: op niveau, passend bij leerdoelen/POP			
4.5 Maatregelen gericht op vermindering stress			
- lokalen (weinig wisselingen, dicht bij elkaar, dicht bij coach en begeleider)			
- rooster (beperkt aantal lessen, tussenuren)			
4.6 Kwaliteitszorg: er is een vastgesteld traject (PDCA) om te sturen op effectiviteit van de maatregelen			

Opmerkingen:

5. Strategisch HRM-beleid: Zie website VO-raad en sectorakkoord VO			
	OP ORDE	IN ONTWIKKELING	AANPAKKEN
5.1 De school heeft een visie geformuleerd op onderwijskwaliteit, op de lerende organisatie en het levenslang leren van alle actoren			
5.2 De visie is uitgewerkt naar beleid en plannen om het leren van de organisatie, van de teams en individuen te bevorderen:			
5.3 De school werkt met een driejarig inductie-arrangement voor starters. De doelen voor dit traject zijn concreet en helder geformuleerd.			
5.4 De school werkt met verschillende loopbaanpaden. Het is helder welke groei mogelijk is, via welke stappen en wat dat betekent voor rollen, taken en salariering			
5.5 Facilitering: het beleid en de maatregelen worden voldoende gefaciliteerd qua;			
- middelen			
- tijd,			
- rooster (corridor) en			
- sturing (inspirerend leiderschap)			
5.6 Communicatie: alle betrokkenen zijn op de hoogte van visie, beleid en maatregelen, de informatie is vindbaar			
5.7 Kwaliteitszorg: er is een vastgesteld traject (PDCA), er wordt gestuurd op de uitvoering van de maatregelen en de impact			

Opmerkingen: